

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 19.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við storri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 27. septbr. 1927.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævsavnarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

1. árg.

TAD HEVUR MANGAN í okkara døgum verið framhildið og eisini ávist, at okkara skúlaviðurskiptir eru alt út av lagi ring. Tað er so satt, sum tað verður framborið, og meldar seg tí við tað sama spurningurin, um tað herheima kann gerast nakað fyri at bota um hesu vánaligu viðurskiptir.

Tað, sum í fyrsta syfti má sigast at verða heilt rangt vorið við, eru okkara egnu kommunalu skúlar, har børn úr teim flestu føroysku heimum eru sett til at nøra um sínu andligu evnir; í teim smáu bygðum aðruhvørja ferð í skúla og stundum triðju hvørja, alt skiftandi í »holdum«, sum tað eitur, tí bert eru ein ella tvær stovur, og børnini eru mong og oftast lærarin bert ein. Tað er skiligt, at ein slik skúlagongd, sum fer so dattasliga fram, ikki gevur børnum rættuliga nógv, og enn minni alt, av tí, sum teimum tørvast í livsins baldruta striði fyri tilveruni.

Tað mesta, sum tey í hesta fall kunnu faa við sær út í livið úr hesu skúlagongd, er nakað at kunna lesa, litið at kunna skrivað og minni at kunna roknað. — Hann, ið komin er til árin, vil lasanna, at tað krevst nógv meiri av andligari føði, enn at hava hylling á hesum trimum greinum, sum tey hava fingið eitt sindur av kunnleika um hesu 5—6—7 árin, sum tey hava halga skúlagongdina. Tað skal ikki sigast, at hesar lærugreinir eru einki verðar, men tær eru nakað einsamallar, og tá ið so kann koma afturat, at børn bert hava fingið hylling á teim, so verður hesin lærdómur teim ikki til hálvvan stuðul í lívinum — fyri ikki at siga, at tey kunnu koma sær í óförið við at lita á hesa hylling frá skúlaárunum. Tað eru óivað tey, sum hava kent sviðan av hesum. Við hesum gáløysni imóti tí uppvaksandi ungdómi her í okkara smáu korum, verður fólksins mentan undirgrivin, og tann neisti av vitið, sum til er í tí skúlasøkjandi ungdómi, verður niðurgivin — og tað, sum í skúlaárunum verður niðurgivið av evnum, batar litið at fáast við at grava uppáttur, tá ið komið er til manns. Tað eiga øll hugsandi at leggja sær í geyma. —

Tað verður sagt, at skúlarnir í teim storri bygðum eru betur farnir í so máta, men grundir eru til at ivast í hesum, og ikki alt í einum lita á, at soleiðis er. Eitt talandi dømi um, at ikki er alt so ljóst í so máta, eru skúlaviðurskiptini í okkara størstu bygð: Havnini. Har er

Jorden rundt gennem Luften.

Et hurtigt Trip fra Land til Land.

Der staar ikke saa »megen Gny om de to amerikanske Flyvere Brock og Schlee, der forleden ankom til London efter at være fløjet over Atlanten paa 24 Timer. Og det er dog en Kæmpebedrift, de har gjort. Men de vilde ikke nøjes med at flyve over Atlanten, det er der flere, der har gjort for dem. De vil Jorden rundt gennem Luften, og Indledningen til denne Tur var »Hoppet over Dammen«, Flyvningen fra New York til London. Turen varede 24 Timer. Efter et ganske kort Ophold i London fløj de to Amerikanere videre, over München til Belgrad og videre via Konstantinopel og Aleppo til Indien og Japan, hvorfra de vil forsøge at komme over Stillehavet tilbage til U. S. A.

Som man vil se af vore Billeder er »Pride of Detroit«, hvori Turen foretages, ikke nogen stor Maskine, men den er utvivlsomt god og har i hvert Fald klaret den første Del af Turen med Bravour.

Vore Billeder viser øverst: Interesserede Tilskuere overvåger »Pride of Detroit« Start fra Croydon Aerodromen ved London og nederst: Jordomflyveren i Hangaren, hvor Motoren underkastes en Prøve.

ikki skúlatrot — tað vil siga skúla-»hústrót« — og lærarnir yðja í hesum skúlum, men hvussi er úrslitið fyri børn, ið søkja hesar skúlar? Ófort, vilja summi halda, men tað gongur, tíværri, sjón fyri søgn, at her er ikki best.

Fyrst eru her tveir skúlar, og

tað verður altíð tilskilað, at teir eru tveir, realskúli og kommunuskúli. Umframt eru ikki sort av »privat« skúlum, og tað kann sigast — uttan at vera yvurdrivið — at hesir »privat« skúlarnir eru framkommir av teirri grund, at soval hin kommunali sum hin »real« skúlin

ikki hava greitt sínar ábyrgslur yvur fyri landsins smáu borgarum.

Í realskúlan kunnu fá børn koma, uttan teirra foreldir eru tofuliga væl stødd, — onkur hendingi kann fáa »fripláss«, og bert hetta, at børn merkja, at tað er av »miskunn«, at tey eru

komin í henda »hægra« skúla, javnar ikki skúlans næmingar men ger, at hesi á »fripláss« fola seg sum framvegis hoyrandi til tey »lugu«, og má hetta væl sigast at vera væl so nógv avgjørt í tí tjugunda árhundraði: fyrst at hava ein hogan og ein lágan skúla — umframt teir »privat« — og so omaná tað heila børn úr betri og minni væltilaðum heimum í sama skúla — tey, úr teim betri stillaðu heimum ganga í skúla, hinu ganga á »fripláss«.

Tað einasta, sum kann bera burt úr hesum haldleysa skúla-óskilið, er, at øll undirvisingin í øllum føroyskum skúlum verður skipað soleiðis, at lært verður í somu greinum — um ikki alt í sama mát — og nýttar verða somu skúlabøkur í somu lærugreinum, tað vil reka áleiðis til at hevja endamáls skúlans og gera børnini fullgiggaði til at halda áfram við at læra. Í øllum teim størstu bygðum eigir altíð at verða atgongd hjá slíkum børnum at taka »realeksamnu«.

Tá verður tað ónýtt at halda »realskúla« í Havn. Tá eru landsins skúlar vorðnir tað, teir eiga at vera: Landsins skúlar fyri landsins børn.

Ein slik skipan vil nøra barnsins andligu evnir, hvar afturimóti henda skipanin, sum nú er, køvur — fyri ikki at siga drepur — hvønn vitugan neista í okkara ungdómi, har úrslitið vil verða, at Føroyingar aldri kunnu bliva eitt gloggskugt, framfúst fólk. Hetta kann væl ikki vera ætlanin? —

Í staðin fyri henda nú sokallada »realskúla« eigir latínskúlin at verða endurreistur, so Føroyingar við tí prógvi, sum teir á honum kunnu faa, eru mentir at søkja til grannalondini ella víðari til útheimsins og nøra sin lærdóm fyri at koma aftur til sitt heimland og bliva sínum fólk og heimi at gagni.

Hetta er mál, sum vert er at taka upp, áður enn meiri fer fyri lút og kalt vatn, enn longu farið er.

Neistar.

En ung Laps kommer ind i et Konditori og forlanger en Æblekage.

Da han har spist lidt af Kagen, udbryder han:

»Denne Æblekage smager jo skrækkeligt.«

Den gamle Konditor svarer: »Tror De, at De kan kritisere mine Kager, jeg har bage Kager, førend De blev født.«

Hertil svarer Lapsen: »Naah! saa er denne her maaske en af dem.«

